

บทที่ 4 บทวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง "บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น" นี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่วาง จำนวน 5 ท่าน และผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารในอดีตที่ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล(นายกอบต.) จำนวน 5 ท่าน ผู้ที่เป็นข้าราชการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องโดยตรงกับนายกอบต. คือปลัด อบต. จำนวน 5 ท่าน และ ผู้ที่กำกับควบคุมดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่วาง คือ หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอแม่วาง อีก 1 ท่าน รวมทั้งหมด 16 ท่าน โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นกลุ่ม 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ดำรงตำแหน่งนายกอบต.จำนวน 5 ท่านใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ชุดที่ 1. และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง นายกอบต. จำนวน 11 ท่าน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างชุดที่ 2. แต่ละกลุ่มแยกเป็นประเด็นคำถาม ออกมาเป็นข้อๆ แต่ละชุด คำถาม ประกอบด้วยคำถาม 12 ข้อ ด้วยกัน ดังนี้

คำถามสำหรับสัมภาษณ์ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 ท่าน
คำถามชุดที่ 1.

ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ สำหรับคำถามชุดที่ 1. สำหรับการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นนี้ เป็นผู้ที่ยังดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอแม่วาง ทั้ง 5 ตำบล ซึ่ง มีนายก 5 ท่าน ด้วยกัน ซึ่งขอสรุปประเด็นคำถามออกมาเป็นข้อ ๆ ดังนี้

คำถามที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และ ประสบการณ์ในการทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อนที่จะเข้าดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ท่าน เป็นเพศชาย มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีอาชีพหลักคือ อาชีพเกษตรกร และอาชีพเสริมคือรับเหมาก่อสร้าง

สร้างทั่วไป ในเขตตำบล และภายในอำเภอแม่วาง ระดับการศึกษาพบว่า 3 ใน 5 กำลังศึกษา ระดับปริญญาตรี และ 2 ใน 5 จบการศึกษามัธยมศึกษา และก่อนที่จะดำรงตำแหน่งนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้ง 5 ท่านเคยดำรงตำแหน่งในองค์การบริหาร ส่วนตำบลมาแล้ว ในฐานะ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน โดยเข้ามาดำรงตำแหน่ง ในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น โดยตำแหน่ง หรือ เคยดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล มาก่อนที่จะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันอย่างน้อย 2 สมัย ติดกัน จึงได้เข้ามาดำรงตำแหน่ง นายก องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประเด็น ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่วาง เป็นเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งจัดได้ว่า เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะในการเป็นผู้นำ และมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง ก่อนดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม และอาชีพเสริมคือรับเหมาก่อสร้างทั่วไป และก่อนที่จะดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ก็เคยดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลมาแล้วทั้งสิ้นในฐานะ ผู้ใหญ่บ้าน โดยเข้ามาดำรงตำแหน่ง มาก่อนที่จะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน ซึ่งจัดได้ว่า เป็นผู้ที่ประชาชนเคารพนับถือ ประชาชนคุ้นเคย และ รู้จักเป็นอย่างดี

คำถามที่ 2. อะไรเป็นสาเหตุให้ท่านตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 ท่านเข้ามาดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้ ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน สาเหตุที่ตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก องค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ 3 ใน 5 ท่าน เข้ามาดำรงตำแหน่ง เพื่อจะสานต่อนโยบายของตนเอง ที่ได้ปฏิบัติไว้เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ยังไม่เสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ และมีเจตนาธรรมที่จะเข้ามาสานต่อนโยบายให้แล้วเสร็จตามที่ได้สัญญากับประชาชนเอาไว้ ส่วนอีก 2 ใน 5 ท่าน เข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนในระดับตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นตามเจตนาธรรมของตนเอง เพื่อให้ท้องถิ่นของตนพัฒนาในทุกๆด้านให้ทัดเทียมกับท้องถิ่นอื่นๆ หรือให้ดีกว่าท้องถิ่นอื่นๆ โดยเน้นพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม

คำถามที่ 3. จงเรียงลำดับความสำคัญของนโยบายที่ท่านแถลงต่อประชาชนในการหาเสียงเลือกตั้ง หรือต่อสภาอบต.ก่อนที่ท่านจะเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ ได้ชื่นชมนโยบาย การพัฒนาท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง ที่ผ่านมา และพอได้รับคัดเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง ก็ได้แถลงนโยบายที่ได้หาเสียงไว้กับประชาชนต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2546 มาตรา 58/5 ซึ่งมีใจความว่า ก่อนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ารับหน้าที่ ให้ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้นายก องค์การบริหารส่วนตำบล แถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่มีการลงมติ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้ง 5 ท่าน ได้แถลงนโยบาย พอสรุปแนวนโยบายเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนา ท้องถิ่นในเขตอำเภอแม่วางไว้ดังนี้

1. นโยบายพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเช่น พัฒนา ถนน สะพาน ระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
2. ส่งเสริมการศึกษาในพื้นที่ให้ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ตลอดจนส่งเสริมความรู้ด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงตามยุคโลกาภิวัตน์
3. นโยบายด้านพัฒนาสังคม โดยช่วยเหลือเรื่องเบี้ยยังชีพคนชราและผู้พิการ ให้ได้รับเบี้ยยังชีพอย่างทั่วถึง เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม
4. นโยบายด้านเศรษฐกิจส่งเสริมอาชีพในรูปแบบ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือ OTOP ให้ประชาชนในตำบล มีอาชีพหลัก และอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มคุณภาพการดำรงชีวิตให้ดีขึ้น
5. นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมส่งเสริมและสนับสนุน สืบสานประเพณี และวัฒนธรรมล้านนาพื้นบ้านให้คงอยู่ตลอดไป และรณรงค์ให้ประชาชน หันมาปลูกต้นไม้ ปลูกป่า เพื่อให้ภูมิทัศน์แลดูสวยงามตลอดเวลา
6. นโยบายส่งเสริมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. นโยบายด้านสาธารณสุข โดยการให้ความรู้กับกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ในด้านของความรู้ในการป้องกันโรคต่างๆ เช่น โรคเอดส์ โรคไข้เลือดออก ตลอดจน ไข้หวัดนก เป็นต้น
8. นโยบายในด้านการต่อต้านยาเสพติด ซึ่งถือว่าเป็น นโยบายที่ต้องทำกันอย่างเร่งด่วนควบคู่กับนโยบายด้านอื่น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประเด็นการกำหนดนโยบายพัฒนาพื้นที่ จาก นายกองค้การบริหารส่วนตำบล 5 ตำบลในเขต อำเภอแม่วาง เป็นนายกที่มาจากกรเลือกตั้งนายกองค้การบริหารส่วนตำบลโดยตรง ทั้งหมด 5 ท่านซึ่งได้แถลงนโยบาย แก่สภา และ แก่ประชาชน ตามกฎหมาย โดยนโยบายที่แถลง เป็นนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงตอนเลือกตั้ง ซึ่งนโยบายต่างๆ ได้ถูกกำหนดขึ้นมาอย่างครอบคลุมในทุก ๆ ส่วนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา เป็นต้น แต่ในทางปฏิบัติงานจริง นโยบายของผู้บริหารที่ลงไปปฏิบัติเชิงนโยบาย มักจะเห็นความสำคัญ และเน้นไปในทิศทางของโครงสร้างพื้นฐานที่เห็นผลทันตาเป็นส่วนใหญ่ จนละเลยการพัฒนาด้านอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย จึงทำให้โครงการต่าง ๆ ที่ได้กำหนดเป็นนโยบาย ส่วนใหญ่จะเป็นงานก่อสร้าง ถนน และ สะพาน เป็นส่วนมาก ทำให้การพัฒนาด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต พัฒนาไปได้ช้ากว่าที่ควรจะเป็น

คำถามที่ 4. จงยกตัวอย่าง กฎหมายเฉพาะที่ท่านได้ออกเพื่อบังคับใช้ในท้องถิ่นของท่านมีอะไรบ้าง

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ในตำแหน่งนายกองค้การบริหารส่วนตำบลทุกตำบลได้ออกกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับของอบต.ในเขตรับผิดชอบของตนเองคือ ข้อบัญญัติเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการขุดดินถมดิน เป็นต้น ซึ่งข้อบัญญัติที่ได้บัญญัติขึ้นและบังคับใช้ในแต่ละอบต.จะไม่ขัดต่อกฎหมายแม่ที่เป็นพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาต่างๆ และสามารถบังคับใช้ในท้องถิ่นได้จริง

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การออกกฎหมายท้องถิ่นเพื่อบังคับใช้ในเขตพื้นที่นั้นๆ พบว่าส่วนใหญ่ มีการออกกฎหมาย เฉพาะท้องถิ่น เช่น กฎหมายว่าด้วยสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ , กฎหมายว่าด้วยการขุดดิน-ถมดิน ซึ่งส่วนใหญ่สามารถบังคับใช้ในตำบลได้ก็จริง แต่ก็ยังมีความยืดหยุ่นในกฎ ระเบียบและการบังคับใช้ยังไม่ค่อย และรัฐธรรมนูญยังไม่ได้ให้อำนาจผู้บริหารท้องถิ่นในการเข้าจับกุมผู้ฝ่าฝืนได้ เพียงแต่สามารถกำหนดค่าปรับผู้ที่ฝ่าฝืนกฎและข้อบัญญัติเฉพาะท้องถิ่นได้ไม่เกิน 500 บาท เท่านั้น และในส่วนของการดำเนินคดีตามกฎหมาย ต้องเป็นหน้าที่ของตำรวจท้องถิ่นๆ เป็นผู้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย นายกฯไม่มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุม แต่จะเป็นตัวกลางที่คอยประสานระหว่างผู้ฝ่าฝืนและส่งไปยังตำรวจเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

คำถามที่ 5 ในฐานะท่านเป็นนายกอบต. ท่านได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของประชาชนในเรื่องใดมากที่สุด โดยวิธีการใด

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ 3 ใน 5 ท่านได้ช่วยเหลือประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตน ที่บ่อยครั้งที่สุดที่เข้ามาขอความช่วยเหลือคือปัญหาในเรื่องของที่ดินทำกินของราษฎร โดยมีราษฎรบางกลุ่มเข้าไปบุกรุกที่ดินทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยเข้าไปแผ้วถางกันแนวเขตพื้นที่ของตนเองไว้ แต่ไม่ได้ทำกินจริง และยังขายที่ดินที่แผ้วถางให้แก่นายทุนอีกต่อหนึ่ง ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ที่สูญเสียและร่อยหรอลงไปอย่างน่าใจหาย ในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องทำการต่อต้านโดยการเข้ายึดพื้นที่ที่ถูกบุกรุกคืนโดยการร่วมมือกับที่ดินอำเภอและดินจังหวัดออกวางแนวเขตป่าและชี้หลักแนวเขตโดยการติดป้ายและประกาศเป็นเขตป่าสงวนหรือป่าอนุรักษ์อย่างชัดเจน พร้อมทั้งร่วมมือกับอำเภอ และนักการเมือง เช่น ส.จ., ส.ส. เพื่อเข้ามาทำพิธีบวชป่า ซึ่งเป็นพิธีกรรมทางศาสนา และส่งเสริมให้ชุมชนปลูกพืชสมุนไพรในเขตป่าอนุรักษ์ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ไว้เป็นสมบัติของประเทศ ตลอดจนป้องกันปัญหาอุทกภัยที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ต่อไป

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การดำเนินการเพื่อช่วยเหลือราษฎร ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้านั้น หากผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถมีบทบาทในการพูดเพื่อจูงใจ และมีหลักการในการพูดเพื่อโน้มน้าวให้ประชาชนร่วมแรงร่วมใจกัน และร่วมมือกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาาร่วมกันในพื้นที่ ในยามคับขันได้นั้นจะต้องขึ้นอยู่กับการมีอำนาจในการสั่งการ และต้องมีผู้นำตามสถานการณ์ที่สามารถชักจูงให้ประชาชนคล้อยตาม และช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามสถานการณ์ บางที อาจไม่ต้องใช้งบประมาณในการบริหารจัดการเลย โดยราษฎร จะช่วยกันสนับสนุนและแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที

ทั้งนี้ จากเดิมก่อนที่จะมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้น ประชาชนจะช่วยเหลือตัวเองในทุกๆ ปัญหาที่พบ หรือถ้าเป็นปัญหาที่ใหญ่ขึ้นมา ชุมชน ในพื้นที่ จะช่วยกันแก้ไขปัญหา และพัฒนาให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นระบบเหมืองฝาย ที่ดิน ระบบสาธารณสุขไปโลก แต่พอมีองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา ทางชุมชน หรือประชาชนในพื้นที่เอง จะไม่ยอมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ทั้งๆ ที่เป็นปัญหาที่แก้ไขได้ แต่จะรอให้ท้องถิ่น เป็นผู้เข้าไปทำการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาทุกๆ ปัญหาในหมู่บ้าน แทนที่ประชาชน จะช่วยเหลือกันเอง ทำให้ประชาชนเป็นฝ่ายที่รอรับการช่วยเหลือจากภาครัฐอย่างเดียว โดยไม่ยอมที่จะช่วยเหลือตัวเอง ทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงานเพิ่มมากขึ้นและต้องใช้งบประมาณในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

คำถามที่ 6 ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาระงควุ่นของหมู่บ้านได้มีกระดมเงินทุน, วัสดุและแรงงานจากประชาชนหรือไม่

ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความเห็นพ้องกันว่า ในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาระงควุ่น ของหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ปัญหาที่จะต้องทำการแก้ไขปัญหาระงควุ่น มักจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าและเกิดขึ้นอย่างฉับพลัน ไม่ทันได้ระวังหรือตั้งตัว เช่นการเกิดอุทกภัยในฤดูน้ำหลาก เกิดฝนตกหนักทำให้ถนนบางสายตัดขาดหรือถูกระแสน้ำกัดเซาะคันดินกั้นลำน้ำ หรือดินบนภูเขาได้สไลด์ลงมาปิดกั้นเส้นทางสัญจรและการเกิดวาทภัยในช่วงมรสุมทำให้บ้านเรือนถูกความแรงของลมพัดหลังคาได้รับความเสียหาย ซึ่งปัญหาพวกนี้บางครั้งประชาชนหรือผู้นำองค์กรเองคาดไม่ถึงและไม่ได้ป้องกันหรือได้วางแผนรับมือกันล่วงหน้าทำให้ต้องมีการแก้ไขปัญหาระงควุ่นเฉพาะหน้า เช่นการเกิดน้ำท่วมเฉียบพลัน ทำให้ถนนขาดไม่สามารถใช้สัญจรได้ ทางผู้นำท้องถิ่นจำเป็นต้องจัดหาพวกวัสดุและอุปกรณ์ในการเข้าไปดำเนินการซ่อมแซมเพื่อแก้ไขปัญหาระงควุ่น ส่วนราษฎรจะมีส่วนร่วมในการเข้ามาช่วยเหลือและร่วมมือสนับสนุนในด้านแรงงานในกิจการที่ต้องแก้ไขกันอย่างระงควุ่นก็สามารถทำให้งานนั้นสำเร็จไปได้ด้วยดีทุกครั้งเช่นการแก้ไขปัญหาระงควุ่นที่ทำให้ถนนขาดจากกันหรือการเกิดวาทภัยทำให้บ้านเรือนของราษฎรเสียหายซึ่งเป็นภัยธรรมชาติที่ไม่ได้ป้องกันล่วงหน้าการแก้ไขปัญหาระงควุ่นเฉพาะหน้าของราษฎรในการให้ราษฎรสมทบทุนนั้นจะพบน้อยมากแต่จะมีเพียงราษฎรเข้ามาช่วยเหลือหรือสมทบด้านแรงงานเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาระงควุ่นเท่านั้นเอง

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประเด็นพัฒนาและการช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหาระงควุ่นของประชาชน และการระดมทุนเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อยู่ที่การใช้อำนาจในการสั่งการเป็นสำคัญ ถ้าผู้นำมีทัศนคติในการพูดจูงใจ โน้มน้าว ในการขอความช่วยเหลือจากประชาชนให้คล้อยตามในการแก้ไขปัญหาระงควุ่นนั้นๆ ถ้าผู้นำมีอำนาจในการสั่งการและขอความร่วมมืออาจจะไม่ต้องใช้งบประมาณจากภาครัฐเลย

คำถามที่ 7 จงให้คำจำกัดความของคำว่า "ธรรมนูญ" และในการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท่านได้นำหลัก "ธรรมนูญ" มาใช้ในการบริหารงานอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้ง 5 ท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า "ธรรมนูญ" พอสรุปได้ว่า หมายถึง ขบวนการ หรือขั้นตอนในการทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่จัดขึ้นในสถาบันฯ หรือในองค์กร โดยเริ่มจากงานในหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละคนงานที่ได้รับคำสั่งให้ทำหรืองานที่ร่วมกันทำ จะต้องเป็นไปตามหลักธรรมนูญ 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักของความเป็นธรรม

ในเรื่องของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรนั้น ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 4 ใน 5 ที่นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน อย่างเคร่งครัดคือ ทำงานทุกอย่างด้วยความโปร่งใส กระชับ ฉับไวและสามารถตรวจสอบได้ และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ อีก 1 ใน 5 ยังไม่รู้จักความหมายของธรรมาภิบาล แต่ในทางก็ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างไม่รู้ตัว เช่น การให้ประชาชนเข้าส่วนร่วมในกิจการของอบต.ทุกขั้นตอน เช่นการออกประชาคมระดับหมู่บ้านโดยให้ประชาชนแจ้งความจำนงในการขอรับการช่วยเหลือจาก อบต. ผ่านประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน และผ่านการกลั่นกรองจากคณะกรรมการระดับตำบลอีกครั้งหนึ่ง แม้กระทั่ง การแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ หรือตรวจรับพัสดุ ตลอดจนการตรวจรับงานจ้างก็จำเป็นต้องมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตามหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักของความคุ้มค่า อย่างถูกระเบียบและขั้นตอนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า บางครั้ง บางเหตุการณ์ในการที่ให้ตัวแทนชุมชนมาเป็นตัวแทนในการมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างของทางท้องถิ่นนั้น ส่วนใหญ่ตัวแทนจากภาคประชาชนหรือแม้กระทั่งองค์กรจากภาครัฐเอง จะยังไม่มีมีการนำหลักธรรมาภิบาลในส่วนของหลักความคุ้มค่า มาใช้ในการพิจารณา ซึ่งความหมายสำคัญของหลักความคุ้มค่าก็คือ ท้องถิ่นไม่จำเป็นต้องซื้อพัสดุในราคาที่ถูกที่สุดเสมอไป ในข้อนี้ผู้วิจัยมักพบเห็นอยู่เสมอจากการที่เป็นผู้สังเกตการณ์ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของท้องถิ่นหลายๆแห่งพบว่าคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นมาไม่ว่าจะพิจารณาราคา หรือแม้กระทั่งจะเป็นผู้กำหนดราคากลางจะพิจารณาราคาที่ถูกที่สุดโดยผลที่ได้จะได้พัสดุที่มีคุณภาพของการใช้งานต่ำกว่ามาตรฐาน ทำให้ เกิดการซ่อมแซมอยู่บ่อยและไม่คุ้มค่าในพัสดุนั้นๆ ตรงนี้ คิดว่าเป็นช่องโหว่ของการปฏิบัติงานพอสมควร

คำถามที่ 8. ท่านรู้จักนักการเมืองในเขตพื้นที่ของท่าน เช่น สว. , ส.ส. หรือ ส.จ. เป็น การส่วนตัวหรือไม่ และท่านเคยขอ หรือได้รับงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่จากนักการเมืองท้องถิ่นดังกล่าวหรือไม่ (ถ้าเคย ท่านขอของงบประมาณเพื่อมาพัฒนาพื้นที่ในด้านใด)

ผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้ง 5 ท่าน ให้สัมภาษณ์พ้องกันว่า ได้มีการรู้จักนักการเมืองท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) และ สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร(ส.ส.) เป็นการทำงานร่วมกันทุกคน ซึ่งเป็นธรรมชาติของการทำงานทางการเมืองโดยเฉพาะนักการเมืองท้องถิ่น ที่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ กันอย่างใกล้ชิดกว่าบุคคลทั่วไป มีการพบปะ เป็นการทำงานบ้างเพื่อจะได้ง่ายต่อการของบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ที่เป็นงบประมาณนอกเหนือจากงบประมาณของตำบลเอง และได้ถือเป็นธรรมเนียมการปฏิบัติ และให้เกียรตินักการเมืองด้วยกัน และถือได้ว่าเป็น

วัฒนธรรมทางการเมืองอยู่แล้ว ที่ต้องมีการเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันเราไม่ได้ของงบประมาณ ในการพัฒนาท้องถิ่นเฉพาะตัวแทนนักการเมืองเท่านั้นเรายังได้ทำการของงบประมาณผ่านไปยัง กรมอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการก่อสร้างหรือพัฒนาท้องถิ่นเฉพาะด้านด้วย

ผู้วิจัยเห็นว่า หรือ การของงบประมาณจากนักการเมืองในท้องถิ่นนั้นๆ การพัฒนาพื้นที่ ส่วนใหญ่จะเป็นการก่อสร้างสิ่งจำเป็นในด้านก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานกรณีมีความจำเป็น และเร่งด่วน เช่นก่อสร้าง ถนน สะพาน ระบบประปา ซึ่งเป็นงบประมาณที่เกินศักยภาพท้องถิ่น จะกระทำได้ด้วยตัวเองผู้นำก็จะดำเนินการของไปยังนักการเมืองท้องถิ่นเช่นงบประมาณจาก ส.ส. และ ส.จ. ซึ่งจะไต่งบประมาณกันหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้นำท้องถิ่นนั้นๆเองถ้า ผู้นำมีอำนาจมากน้อยก็จะได้รับงบประมาณเป็นบุดหนุนเฉพาะกิจ ครั้งละหลายๆที่เกินศักยภาพของท้องถิ่นจะทำให้งบประมาณที่ขอก็จะได้ตามความจำเป็นและเร่งด่วน ซึ่งแล้วแต่ ลักษณะของงาน คือ ตั้งแต่ 1 ล้านบาท จนถึง 10 ล้านบาทที่เกินศักยภาพของท้องถิ่นที่จะทำได้ ด้วยตัวเอง และส่วนมากจะได้รับสนับสนุนตามความจำเป็นของแต่ละพื้นที่นั้นๆ

คำถามที่ 9 ในภาวะการณ์ที่เข้าสู่การปฏิรูประบบราชการ และการปฏิรูประบบการเมืองอย่างเต็มรูปแบบซึ่งมีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด ท่านคิดว่าในพื้นที่ของท่าน ควรได้รับการแก้ไข หรือ พัฒนาในด้านใดเป็นอันดับแรก

ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด ให้สัมภาษณ์ในเรื่องของการกระจาย อำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทำให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารจัดการงาน ได้อย่างเต็มที่นั้นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขมากที่สุดคือปัญหาเรื่องในการพัฒนา อบต. ทั้ง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุขโลก ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ตลอดทั้งบริหารงบประมาณ เศรษฐกิจ สังคม ทำให้เกิดประโยชน์ สูงสุด 100 % ต้องพัฒนาคังนี้

ประการแรก ที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ก็คือ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เรื่องไฟฟ้า ประปา หรือระบบสาธารณสุขโลกเบื้องต้น ต้องให้หมู่บ้านในเขตพื้นที่ที่มีไฟฟ้า มี ประปา และ ระบบโทรศัพท์สาธารณสุขอย่างทั่วถึง ครบทุกหมู่บ้าน และ ถนนหนทาง ที่ใช้ สำคัญไปมา เพื่อขนส่งผลผลิตสู่ตลาดกลาง ต้องสะดวก ปลอดภัย ทุกพื้นที่ในเขตตำบลต้องมี ระบบไฟฟ้า ประปาพร้อมและทั่วทุกหมู่บ้านก่อนจึงดำเนินการพัฒนาด้านอื่นตามความจำเป็น และเร่งด่วนตามลำดับต่อไป

ประการที่ สองต้องพัฒนาที่ตัวบุคคลในพื้นที่ก่อน คือ ส่งเสริมให้ประชาชนโดยเฉพาะ เยาวชนมีความรู้ทุกรูปแบบ โดยการจัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ โดยเฉพาะ ความรู้ด้านการปกครองท้องถิ่นแก่เยาวชน เนื่องจากเยาวชน เป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ปกครองกับ องค์กรของรัฐ และเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความสนใจและทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทาง

การเมือง โดยให้ชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และบทบาทของตนเอง และมีส่วนร่วมในการเข้ามาแสดงความคิดเห็นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้งบประมาณลงไปสู่ท้องถิ่นอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพสูงสุดตามความต้องการของชุมชนนั้นๆ ต่อจากนั้นให้ผู้นำระดับหมู่บ้านเช่น กำนัน ,ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนสมาชิก อบต. มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองตามพรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจถ้าเยาวชน, ประชาชน และผู้นำท้องถิ่นมีความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงาน และรูปแบบของการกระจายอำนาจและประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่นทุกขั้นตอน ปัญหาต่างๆก็จะไม่เกิดขึ้น

ประการที่ สาม หลังจากที่ทำการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคครบครันแล้วสิ่งต่อไปที่ต้องดำเนินการคือเพิ่มคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยการส่งเสริมให้ชุมชนมีอาชีพเสริมหลังฤดูเก็บเกี่ยว และทำการส่งเสริมสินค้า OTOP เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนต่อไป

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การพัฒนาในท้องถิ่นยังควรที่จะได้รับการพัฒนาจากหลายๆด้าน ไปพร้อมๆกัน โดยไม่เน้นเฉพาะ โครงการที่เห็นผลงานทันทีเช่น โครงสร้างพื้นฐานเพราะในด้านการเพิ่มคุณภาพชีวิต การศึกษา สังคมและทางเศรษฐกิจก็ควรที่จะได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆกันโดยเรียงลำดับความสำคัญด้วยจะทำให้ท้องถิ่นพัฒนาให้เจริญไปพร้อมๆกันทุกด้าน

คำถามที่ 10. ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ 2540 ได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามพรบ. การกระจายอำนาจ

ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด มีความคิดเห็นเรื่องเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับ 2540 ที่เป็นฉบับสำหรับประชาชนที่ให้อำนาจ และ มีการกระจายอำนาจให้แก่ อบต.เต็มที่ 100 % แล้ว แต่การบริหารจัดการ จะไม่เต็มร้อย ซึ่งเปรียบเสมือน น้ำในก๊อกน้ำ ที่ส่วนกลาง ยังกำกับควบคุมดูแลการเปิดอยู่จะเปิดน้อยเปิดมากมันยังขึ้นอยู่กับการบังคับของส่วนกลาง ผู้ที่เป็นตัวกำหนดนโยบายสาธารณะลงมาแต่ยังคงกำหนดเงื่อนไขกาปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเงื่อนไข และข้อปฏิบัติของส่วนกลางอยู่คือยังต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบที่ส่วนกลางหรืออำนาจรัฐส่วนกลางได้กำหนดการปฏิบัติไว้ท้องถิ่นยังไม่มีอำนาจของตัวเองเต็มที่ การปฏิบัติงานจริงยังไม่สามารถจะทำตามเจตนารมณ์ได้เต็มที่นัก เนื่องจากคำสั่งการบางอย่างยังขัดกับรธน.มันยังมีช่องว่างระหว่างกันอยู่บางครั้งคำสั่งมันขัดแย้งกันเองไม่มีบรรทัดฐานที่ตายตัวแน่นอนยังยืดหยุ่นได้ด้วยตัวของมันเองตลอดเวลาขึ้นอยู่กับเหตุและปัจจัย ต่างๆประกอบกันอยู่ ยังไม่มีอำนาจเต็มที่มากนัก

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการแสดงบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาม พระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ นั้น ผู้นำ ส่วนใหญ่แสดงบทบาท ตามเจตนารมณ์ ของ พ.ร.บ.ดังกล่าว ทั้งด้านการพัฒนาพื้นที่ การบริหารงานด้านงบประมาณ และ การบริหาร งานบุคคลในรูปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับดี แต่ยังมีบางประเด็นที่มีปัญหาใน การปฏิบัติงาน คือมักมีการใช้อำนาจของผู้นำมาเกินความพอดีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะของ ผู้นำแบบเผด็จการ ทำให้เจ้าหน้าที่ ที่เป็นข้าราชการสายปฏิบัติ ไม่สามารถสนองตอบความ ต้องการของผู้มาได้ จึงมักเกิดข้อขัดแย้งระหว่างกันขึ้น จึงทำให้เกิดปัญหาในสังคมท้องถิ่นด้วย กันเอง เป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงในอนาคตค่อนข้างมาก

คำถามที่ 11. ตาม พ.ร.บ.กำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจผู้ อปท. พ.ศ 2542 ที่กำหนดการถ่ายโอนกิจการสาธารณะให้ดำเนินการภายใน 4 ปี ท่านเตรียมความพร้อม ในการรับงานถ่ายโอนอย่างไร โดยเฉพาะการรับการถ่ายโอนด้านการศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งหมด มีความเห็นพ้องกันว่า โครงการที่จะถ่ายโอนทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 245 การกิจด้วยกัน ในภาพโดยรวมแล้ว ทาง อบต. มีความพร้อมที่จะรับงานถ่ายโอนในแต่ละภารกิจ แต่ความพร้อมตรงนี้ ทางส่วนกลางต้องถ่ายโอนลงสู่ท้องถิ่นทั้ง บุคลากร และ งบประมาณด้วย ให้งบประมาณสมดุลกับงาน และบุคลากร เพราะเท่าที่ผ่านมา การถ่าย โอนงานลงสู่ท้องถิ่น จะโอนให้เฉพาะงานเท่านั้น ในส่วนของกรมที่จะถ่ายโอนลงมา ยังไม่ได้ ถ่ายโอนด้านงบประมาณลงมาให้ ยังประวิงเวลาอยู่ งานถ่ายโอนที่ได้โอนสู่ท้องถิ่นแล้ว หลาย ๆ กรมด้วยกัน เช่น งานด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบ ชุมชน สังคม และรักษาความสงบเรียบร้อย และอื่น ๆ

สำหรับงานถ่ายโอนด้านศึกษาลงสู่ท้องถิ่นนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ 1 ใน 5 ของตำแหน่ง นายก อบต. ในกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ครั้งนี้คือ อบต. บ้านกาด อำเภอแม่วาง ที่มีความ พร้อม ที่จะรับงานถ่ายโอนด้านการศึกษา ส่วนกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ 4 ใน 5 ของ ผู้ให้ สัมภาษณ์ยังไม่พร้อมที่จะรับงานถ่ายโอนลงมา เนื่องจาก ยังมีปัญหาข้อขัดแย้งกันอยู่ ระหว่างครู - อาจารย์ ที่สังกัดกรมการศึกษา ยังไม่ยอมที่จะยอมรับ และ ลงมาปฏิบัติงาน ร่วมกับอบต.และทาง อบต.เอง ก็ยังมีบุคลากรในด้านการศึกษาไม่ครบและไม่พร้อมใน หลาย ๆ ด้านทำให้ระหว่าง 2 หน่วยงาน ยังมีรอยต่อซึ่งกันและกัน เพราะในปัจจุบันยังมี ปัญหาช่องว่างระหว่าง ความความรู้ของผู้บริหารโรงเรียน กับผู้บริหารท้องถิ่นทำให้ครู อาจารย์ที่มีดีกรีสูงยังไม่ยอมลดบทบาทลงมาเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น ทำให้ อบต. ส่วน ใหญ่ ยังไม่พร้อม และยังเป็นปัญหาในการที่จะรับ โอน การกิจด้านการศึกษา

คำถามที่ 12. ท่านคิดว่า อุปสรรคที่สำคัญในการแสดงบทบาทหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคืออะไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 ใน 5 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า อุปสรรคที่สำคัญในการแสดงบทบาทนายกฯ คือเรื่องเกี่ยวกับ กฎระเบียบและอำนาจหน้าที่ของนายก อบต. ซึ่งหลักปฏิบัติบางครั้ง มันมีการยืดหยุ่น ยังต้องรับฟังคำสั่งจากเบื้องบน ซึ่งยังไม่มีเอกภาพในการตัดสินใจในบางเรื่อง บางครั้ง ก็จำเป็นต้องพึ่งพาข้าราชการประจำอยู่ เพราะเป็นฝ่ายปฏิบัติโดยตรง ซึ่งจะมีความรู้เรื่องระเบียบ ข้อปฏิบัติงานมากกว่าผู้บริหารท้องถิ่นเพราะข้าราชการประจำจะได้ศึกษามาโดยตรงและศึกษาเฉพาะด้านมากกว่าส่วนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 2 ใน 5 บอกว่าไม่มีปัญหาใดๆเพราะสามารถที่จะบริหารองค์กรไปพร้อม ๆ กับ พัฒนาท้องถิ่นได้

บทสัมภาษณ์ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งนายก องค์การบริหารส่วนตำบล แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 2.

บทสัมภาษณ์ ชุดที่ 2. สำหรับผู้ที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง นายก องค์การบริหารส่วนตำบล โดยตรง แต่บุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้ที่เคยผ่านการเป็นประธานกรรมการบริหารส่วนท้องถิ่นมาโดยตำแหน่งแล้ว คือ กำนัน ตำบลต่าง ๆ จำนวน 5 ท่าน ผู้ที่ปฏิบัติงานร่วมกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง แต่เป็นข้าราชการประจำ ที่ปฏิบัติงานตามสายงานที่ขึ้นตรงกับนายกฯคือปลัด อบต. จำนวน 5 ท่าน และ ผู้ที่ควบคุม กำกับ ดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง คือ หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอแม่วาง อีก 1 ท่าน รวม 11 ท่าน สำหรับบทสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ ชุดนี้ ถือเป็นชุดที่ 2 ซึ่งใช้กับผู้ที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งขอสรุปประเด็นคำถามแต่ละข้อ ดังนี้

คำถามที่ 1. ท่านคิดว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง มีข้อดีหรือข้อเสียอย่างไร

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความเห็นพ้องว่า การที่นายกฯ มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนนั้น มีข้อดีคือเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งนายกฯและคณะผู้บริหารเพื่อให้เข้ามาบริหารท้องถิ่นโดยตรงนับได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจลงมาสู่ท้องถิ่นอย่างเต็มรูปแบบ และนายกฯ ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง ก็จะเป็นตัวแทนของประชาชนโดยตรงด้วย

ข้อเสียคือ ประชาชน ไม่มีสิทธิ์เลือกตั้งคณะผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย รองนายกฯ จำนวน 2 ท่าน และเลขานุการ นายกฯ ซึ่งบุคคลเหล่านี้เข้ามาเป็นทีมงานที่นายกฯเป็นผู้คัดเลือกเข้ามาด้วยตัวเอง เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกฯเอง ประชาชนไม่มีสิทธิ์ได้คัดเลือกเข้ามาผู้วิจัย มีความเห็นว่า นายกฯ ที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง จะเป็นผู้ที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในตำบลได้ดีกว่า โดยอ้อม เพราะตามรัฐธรรมนูญ 2540 แล้ว นายกฯ จะมีบทบาทหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางด้านการบริหารงาน บริหารงบประมาณ และการพัฒนาท้องถิ่น จะเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบมากขึ้นกว่าเดิมหลายเท่า และ รชน. ยังกำหนดให้ นายกฯ ต้องแถลงนโยบายแก่ประชาชนอีกด้วยทำให้นายกฯที่มาจากประชาชน โดยตรงควรที่จะมีความเข้มแข็งมากขึ้นตามไปด้วย

คำถามที่ 2. ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ 2540 ได้เปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่แล้วหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นพ้องว่าตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับ 2540 นั้น ซึ่งเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและบริหารงานอย่างเต็มที่ และได้ให้อำนาจแก่ประชาชนมากที่สุดตัวอย่างเช่น พ.ร.บ. สมาชิกสภาตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เลือกตั้งนายก อบต. ขึ้นมาจากประชาชนโดยตรงถือได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริงแต่ในด้านการปฏิบัติงานอื่นๆ มักมีปัญหาที่ตัวกฎหมายลูกที่รองลงมาเช่น พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ที่มีการกำหนดภารกิจที่จะถ่ายโอนงานมาให้แก่ อบต. ในการบริหาร จัดการ ทั้งงบประมาณ และ บุคลากร นั้นในการปฏิบัติแล้วไม่สามารถเป็นไปตามเจตนารมณ์อย่างเต็มที่เท่าที่ควร ยังมีปัญหาจากหน่วยงานต้นสังกัดที่จะถ่ายโอนยังไม่ยอมคลายอำนาจและงบประมาณลงมา และยังไม่อยากที่จะถ่ายโอนลงมา เนื่องจากว่า ถ้าถ่ายโอนลงมาสู่ท้องถิ่นแล้ว พวกเค้าจะหมดอำนาจลง

ตาม เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ 2540 .โดยภาพรวม ให้อำนาจและบทบาทแก่ผู้นำอย่างเต็มที่ในบางเรื่อง แต่ในบางเรื่องยังมีช่องว่างระหว่างกันอยู่คือรัฐส่วนกลางยังเป็นผู้ควบคุมดูแลหรือสั่งการลงมาให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสั่งการอยู่แต่ผู้บริหารท้องถิ่นเองยังขาดระเบียบ แบบแผน และขาดความรู้ - ความเข้าใจต่อบทบาทของตัวเอง บางแห่งเองก็มีปัญหาด้านการเมืองด้วยเหมือนกัน คือ ยังเอางบประมาณไปเอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้องของตนเองเป็นหลักและเอางบประมาณไปพัฒนาในด้าน โครงสร้างพื้นฐานมากเกินไปยังไม่เน้นการพัฒนาในด้านอื่นๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการศึกษา เพราะคิดว่าการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน เห็นผลงานชัดเจนกว่า เป็นต้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นแสดงบทบาทอย่างเต็มที่แล้ว เพราะรัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจของอบต.มีอำนาจเต็มที่ตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้ง บทบาทอำนาจในด้านการบริหารงานบุคคล ก็ต้องขึ้นตรงกับ นายกฯ อบต.และการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ มันขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและปัจจัยของผู้บริหารและคณะเองที่จะใช้อำนาจไปในทิศทางใด บางท่านที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานมาก่อน มักจะได้เปรียบกว่า เพราะงานในท้องถิ่น เป็นงานที่หลายหลาย ปัญหาที่พบ ก็มีหลากหลายปัญหาด้วยทั้งนี้ ต้องขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหารเอง ที่มีวิธีการในการทำงานไปในแนวทางใด มีคุณธรรมในการทำงานมากน้อยขนาดไหน

คำถามที่ 3. บทบาทของ นายก อบต.ในบริบทของการแก้ไขความขัดแย้งในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ปัญหาเรื่องการตัดไม้ทำลายป่า การรुकกล้าพื้นที่สาธารณประโยชน์ ความขัดแย้งจากการใช้น้ำ หรือ ปัญหาในด้านอำนาจและผลประโยชน์ ตลอดจนข้อร้องเรียนต่าง ๆ ท่านคิดว่า นายก อบต.มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ได้ เพียงใด

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้คำตอบกรณีการแก้ไขความขัดแย้งในด้านต่างๆ ที่มักเกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ต่างเห็นพ้องกันว่า กรณีการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ในอบต. ไม่ว่าจะเป็นข้อขัดแย้งในด้านการแข่งขันพื้นที่สาธารณประโยชน์, ความขัดแย้งเรื่องการใช้น้ำ หรือ การขัดแย้งในด้านการปฏิบัติงานของ อบต.เอง มักมีให้เห็นบ่อย ๆ และตัวนายกเองสามารถแก้ไขได้ในระดับหนึ่ง ที่เป็นปัญหาที่ผู้ขัดแย้งได้รับผลกระทบไม่มาก แต่ยังไม่สมบูรณ์แบบ 100 เปอร์เซ็นต์ กลุ่มผู้ร้องเรียนหรือผู้ขัดแย้งบางเรื่องยังต้องขึ้นไปร้องขอความเป็นธรรมจากผู้ที่มีอำนาจสูงกว่าเช่นนายอำเภอ หรือผู้ว่าฯ ที่มีอำนาจในการสั่งการที่เห็นกว่าและเด็ดขาดกว่าต่อไป

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า. บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในบริบทของการแก้ไขความขัดแย้งนั้น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถแก้ไขความขัดแย้งได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้คู่อริของความขัดแย้งต้องไม่กระทบต่อฐานเสียง จึงจะได้ผล แต่การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จะให้ได้ผลดีที่สุด จะต้องร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วยจึงจะมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่ปัจจุบัน มักพบปัญหาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในตำบล ที่ผู้นำมักเกิดปัญหาในการเอื้อประโยชน์แก่เครือญาติ และพวกพ้อง ทำให้เกิดการลดหลั่นในการแก้ไขปัญหา ทำให้ความไม่เป็นธรรมมักเกิดขึ้น

คำถามที่ 4. ตามที่ รัฐธรรมนูญพ.ศ. 2540. ให้อำนาจ อบต.ในการออกกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องเพื่อบังคับใช้ในอบต. ได้เองนั้น ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร และท่านคิดว่ากฎหมายเฉพาะของ อบต. สามารถใช้บังคับได้อย่างจริงจังหรือไม่

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ 7 ใน 11 ท่านมีความคิดเห็นในเรื่องการออกกฎหมายเฉพาะของท้องถิ่น เรื่องของกฎหมายและข้อบังคับที่ทาง อบต. ได้กำหนดขึ้นมา เช่น ข้อบังคับเรื่องการสาธารณสุข ข้อบังคับสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือข้อบังคับว่าด้วยการขุดดินถมดินนั้น ที่ทาง อบต. ได้ประกาศใช้ในรูปของข้อบัญญัติต่างๆ สามารถใช้บังคับได้จริง แต่ยังไม่เต็ม 100 % เพราะกฎหมายที่ทาง อบต. บัญญัติขึ้นมา ในทางปฏิบัติ ก็ต้องยึดกฎหมายแม่อยู่แล้ว จึงไม่เกิดปัญหาในการปฏิบัติแต่ประการใด แต่กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ 4 ใน 11 ท่านให้ความเห็นว่า การปฏิบัติตามกฎหมายที่อบต. บัญญัติขึ้นมา ยังมีช่องโหว่ของกฎหมายอยู่ค่อนข้างเยอะ เช่น การเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องในการบังคับใช้ ยังยึดติดอยู่กับระบบอุปถัมภ์หรือ ระบบ เคลือญาติ การบังคับใช้จึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร คือไม่มีบรรทัดฐานในการบังคับใช้ที่แน่นอนตายตัว ยังยืดหยุ่นได้ตลอดเวลา การแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งนั้น มันต้องดูที่คู่กรณีของคู่ขัดแย้ง ถ้าเป็นการขัดแย้งกับชาวบ้านที่เป็นประชาชนส่วนใหญ่แก้ไขค่อนข้างยากเนื่องจากพลังมวลชนหรือพลังของชาวบ้านทั้งหลายก็คือฐานเสียงของนายกอบต.เอง ทำให้การแก้ไขปัญหาค่อนข้างยาก เกิดการลำเอียงหรือใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม ถ้าเป็นข้อขัดแย้งที่เกิดกรณีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่พลังมวลชนโดยตรง นายกก็สามารถแก้ไขได้ ต้องดูที่คู่กรณีด้วยว่าเป็นใครและมีผลต่อการดำรงอยู่ หรือการล่มสลายของผู้นำหรือไม่ เท่านั้นเอง

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการออกกฎหมาย เฉพาะเพื่อบังคับใช้ในท้องถิ่นนั้น ๆ ส่วนมากท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น จะมีกฎหมายที่บังคับใช้เฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น กฎหมายบังคับเรื่องสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ กฎหมายเกี่ยวกับการขุดดิน-ถมดิน ซึ่งสามารถใช้บังคับได้จริง แต่ไม่สามารถบังคับได้เข้มแข็งเท่ากับกฎหมายแม่หรือกฎหมายระดับชาติที่ใช้บังคับทั่วไป ท้องถิ่นเองยังมีการเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้โดยไม่เข้มงวดเท่าที่ควร และท้องถิ่น ยังไม่สามารถจับกุมผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎของท้องถิ่นได้ ยังต้องพึ่งพาอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่

คำถามที่ 5. ในปัจจุบันมักมีผู้กล่าวขานว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักมีโอกาสเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ท่านมีความเห็นอย่างไร

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ 9 ใน 11 ท่าน มีความคิดเห็นว่า เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนนั้น เป็นเรื่องธรรมดา และเป็นเรื่องธรรมชาติ ที่จะต้องมี แต่จะมีมาก หรือ มีน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับกรรมวิธี หรือ วิธีการที่ได้มาถึงผลประโยชน์นั้น ๆ และผลประโยชน์ มีหลาย ๆ รูปแบบด้วยกัน อาจจะเป็นทางตรง หรือ ทางอ้อม ก็ได้ ส่วนอีก 2 ใน 11 ท่าน บอกว่า คงมีบ้าง แต่ในส่วนลึก มันก็แล้วแต่บุคคลที่จะเข้าไปทำงาน มีวิสัยทัศน์ในการทำงานอย่างไร จะไม่สามารถฟันธงได้ว่า ไม่มี นั้น ไม่ได้ ขึ้นอยู่ที่ตัวบุคคล หรือกรรมวิธีที่สรรหามากกว่า เพราะ

ผลประโยชน์ใน อบต. นั้น..มันมีหลายๆรูปแบบและ มีหลาย ๆ วิธี จะชอบธรรมหรือไม่นั้น มันขึ้นอยู่กับเจตนาธรรม ของผู้บริหารในการแสดงออกมากกว่าว่าจะแสดงออกมากน้อย ขนาดไหน แต่ผลประโยชน์ จะมากจะน้อย มันมีอยู่แล้วในปัจจุบัน เช่นผู้นำบางท่านก็ใช้ชื่อ บุคคลอื่นเข้าไปปรับหมาก่อสร้างงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ โดยเลี้ยงระเบียบ ปฏิบัติ ถ้าไม่มีใครร้องเรียน หรือไม่เกิดการตรวจสอบ จากองค์กรอื่นก็จะไม่มีปัญหาแต่ อย่างไม่ได้ แต่ถ้ามีการร้องเรียนเกิดขึ้น ก็ไม่สามารถเอาความผิดจากตัวผู้นำได้เนื่องจากชื่อคู่ สัญญาที่ทำกับ อบต.ไม่ได้เป็นชื่อของผู้นำแต่เป็นชื่อของบุคคลอื่น ทำให้เกิดการเลี้ยงกฎ ระเบียบอย่างชัดเจน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารท้องถิ่น มักถูกกล่าวหาว่า เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นเรื่องธรรมดาของผู้บริหารที่มีอำนาจในท้องถิ่น ซึ่งผล ประโยชน์มักมีหลากหลายรูปแบบแตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลทางอ้อม และไม่สามารถหลีกเลี่ยงเกี่ยวกับระบบเครือญาติ การเอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้อง หรือการรักษาฐานเสียงกับ ตนเองให้หายไปกับระบบได้โดยง่ายผู้วิจัยมีความเห็นว่าผลประโยชน์มักมาควบคู่กับอำนาจ ซึ่งแล้วแต่กรรมวิธีที่ได้มาของผลประโยชน์นั้นๆ ของแต่ละบุคคลที่มีกรรมวิธีได้มาซึ่งผล ประโยชน์แตกต่างกันไป ไม่มีกฎปฏิบัติตายตัว และมีวิธีที่ไม่เหมือนกัน เนื่องจากเม็ดเงิน ในการบริหารงาน มีมากขึ้นกว่าเดิมมากมายนัก ทำให้เกิดการแย่งชิงทั้งอำนาจ และผล ประโยชน์ทำให้มีปัญหารุนแรงที่เรามักพบเห็นกันบ่อย ๆในพื้นที่

คำถามที่ 6. ท่านคิดว่า นายก องค์กรบริหารส่วนตำบล ได้นำหลักธรรมาภิบาล หรือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในองค์กรได้ตามวัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ. หรือไม่ กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน องค์กรนั้น ซึ่งหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก นั้น ส่วนใหญ่ ผู้นำก็ได้นำมา พัฒนา และ บริหาร องค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หลักของการมีส่วนร่วม นั้น นายกฯทั้งหลาย ก็ได้มีการ ส่งเสริม และ ให้ความรู้แก่ประชาชน ให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและแสดงความคิดเห็น ในแต่ละบทบาทของอบต.ตั้งแต่การกำหนดนโยบายที่เป็นนโยบายสาธารณะที่จะต้องผ่าน กระบวนการประชาคมระดับหมู่บ้านก่อน เพื่อได้มาซึ่งความต้องการอย่างแท้จริงของประชา ชน รวมทั้ง ให้ตัวแทนภาคประชาชนที่ได้รับแต่งตั้งจากประชาชนในพื้นที่ เข้ามาเป็น ตัวแทนในการเปิดซองสอบราคา และการตรวจรับงาน จ้าง หรือตรวจรับพัสดุ ซึ่งให้เป็นไป ตามข้อบัญญัติงบประมาณ ซึ่งก็ได้มีตัวแทนของชุมชนมาเป็นคณะกรรมการร่วมกับองค์กร ภาครัฐ ทุกครั้งและยังเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สร้างความโปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาลได้ในระดับดี แต่บางประเด็น ที่ถือปฏิบัติ ยังมีความคลุมเครือ และไม่

ชัดเจนเช่น หลักคุณธรรมและจริยธรรมนั้น บางครั้งการทำงานของผู้นำ ยังพบว่า ยังขาดเมตตาธรรมคือความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุขยังบริหารงานแบบเผด็จการในบางครั้งหลักจริยธรรมคือยังทำอะไรไม่ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอนคือพยายามลัดขั้นตอนและปฏิบัติงานแบบง่ายๆอยู่ โดยถือว่าตนเป็นผู้ที่มีอำนาจสั่งการเพียงผู้เดียว และหิริโอปปะก็คือการรู้จักละอายและเกรงกลัวบาปกรรมไม่ดี ในข้อนี้ ยังปฏิบัติกันแบบหลวมๆ ไม่เข้มงวด ซึ่งเป็นจุดอ่อนของระบบด้วยเหมือนกัน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สำหรับหลักธรรมาภิบาลที่ท้องถิ่นนำมาเป็นแนวทางในการถือปฏิบัติในองค์กรนั้น บางท่านยังไม่ทราบความหมายที่แท้จริง ถึงเจตนารมณ์และความหมายของธรรมาภิบาลอย่างถ่องแท้เลย แต่ ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ปฏิบัติงานในองค์กรโดยไม่รู้ตัวเนื่องจากได้สอดคล้องกับหลักปฏิบัติด้านการกระจายอำนาจที่ให้อำนาจแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของรัฐทุกๆ กิจกรรมซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจตามระเบียบข้อปฏิบัติอยู่แล้ว

คำถามที่ 7. ตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ 2542 ที่กำหนดการถ่ายโอนกิจการสาธารณะให้ดำเนินการภายใน 4 ปีท่านเห็นว่า อบต. ในอำเภอแม่วางมีความพร้อมในการรับงานถ่ายโอนมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะการถ่ายโอนในด้านการศึกษา

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายโอน โดยเฉพาะด้านการศึกษาว่า สำหรับ ท้องถิ่นนั้น ว่า การถ่ายโอนด้านการศึกษาให้แก่ อบต. ในเขตอำเภอแม่วางนั้น อบต. ในเขต อำเภอแม่วาง ยังไม่มีความพร้อมที่จะรับงานถ่ายโอนด้านการศึกษา เพราะการศึกษา เป็นเรื่องที่ ซับซ้อนและ ละเอียดอ่อน และ เป็นเรื่องที่ส่วนกลางต้องเข้ามาดูแล และคอยกำกับอย่างใกล้ชิด ส่วนกลางต้องมีความชัดเจนในการถ่ายโอนด้วย อยู่ที่ความพร้อม ของแต่ละ อบต. มากกว่า ยิ่งอบต. ในอำเภอแม่วาง ส่วนใหญ่เป็น อบต. ที่มีรายได้ไม่เกิน 6 ล้าน ถือได้ว่าเป็นอบต. ขนาดเล็ก ทำให้ขนาดขององค์กรเล็กตามงบประมาณรายได้ ทางด้านองค์กร โดยเฉพาะบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามสายงาน ยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร เนื่องจากแต่ละฝ่ายต้องรับงานหลายด้าน ต้องให้ท้องถิ่นเข้มแข็งกว่านี้ ทั้งด้านบุคลากรและองค์กร จึงจะสามารถรับงานถ่ายโอนจากส่วนกลางได้อย่างเต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสูงสุด

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความพร้อมของท้องถิ่นในการรับงานถ่ายโอนกิจการสาธารณะ โดยเฉพาะ การรับโอนด้านการศึกษา ในกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ 1 ใน 5 แห่ง คือองค์กร

บริหารส่วนตำบลบ้านกาด ที่มีความพร้อมที่จะรับโอนงานด้านการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะ ในพื้นที่รับผิดชอบของ ตำบลบ้านกาด มีสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดเขตพื้นที่ ที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ ของตำบล บ้านกาด เพียง 1 แห่ง เท่านั้น คือ โรงเรียนศิริชัยนิมิตร ดังนั้น อบต. บ้านกาดจึงมีความพร้อมที่จะรับโอนงาน ด้านการศึกษา แต่ขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแม่วางส่วนใหญ่ ที่มีโรงเรียนที่อยู่ในเขตดูแลรับผิดชอบ หลาย ๆ แห่งด้วยกัน ส่วนใหญ่ ยังไม่พร้อมที่จะรับโอน ยังชะลอเรื่องงานถ่ายโอนด้านการศึกษาไว้ อยู่ โดยมีเหตุปัจจัยหลาย ๆ อย่างประกอบเข้าด้วยกันเช่น ความพร้อมของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่น ศักยภาพของผู้บริหารเอง หรือ หน่วยงานที่จะถ่ายโอน ลงมา ยังประวิงเวลาและทำทุกวิถีทางที่จะไม่ยอมถ่ายโอน

คำถามที่ 8. ท่านคิดว่า ประชาชน มีความพึงพอใจในบทบาทของอบต. ในด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาในชุมชน เช่น กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด ส่งเสริมการศึกษา และช่วยเหลือสตรี เด็ก และ คนชรา หรือ ผู้พิการ มากน้อยเพียงใด

จากกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นว่า ประชาชนมีความพอใจในกิจกรรมที่ อบต.จัดขึ้นค่อนข้างมาก เพราะประชาชนจะมีส่วนร่วมในการ บริหาร และจัดการ เช่น เรื่องการจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้สำหรับเด็ก และเยาวชน กิจกรรมการฝึกอบรมด้านอาชีพ หรือ กิจกรรมวันเด็ก หรือ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ที่ทาง อบต.เป็นผู้จัดขึ้น ประชาชนมีส่วนร่วม และเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของงาน และได้รับผลประโยชน์ ด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย ประชาชนก็ให้ความร่วมมือดี และมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก แต่สำหรับประชาชนบางกลุ่ม ก็ไม่ยินดียินร้ายในกิจกรรมของ ท้องถิ่น เนื่องจากไม่ได้รับการช่วยเหลือ หรือต่อต้านกิจกรรมของท้องถิ่นก็มิมาก

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประชาชน ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมที่ทางท้องถิ่นจัดขึ้นมาโดยเฉพาะกิจกรรมกีฬาเพื่อต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมสำคัญทางศาสนา ต่างๆ ประชาชนจะมีความสนใจ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมและเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานด้านต่างๆเป็นอย่างดีและแต่ละงานที่ท้องถิ่นจัดขึ้นเพื่อประชาชนก็ได้รับการตอบรับ และประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีทุกๆงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรง หรือผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือจากท้องถิ่นโดยตรง เช่น คนพิการ คนชรา ที่ได้รับเบี้ยยังชีพทุกเดือน หรือ เด็ก นักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาจากท้องถิ่น จะมีความพึงพอใจมาก ที่ได้รับการช่วยเหลือจากท้องถิ่น ทำให้มีคุณภาพชีวิต และ ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและทุกคนมีส่วนร่วมในงาน จึงเกิดความพึงพอใจในบทบาทของท้องถิ่นในการดำเนินงานดังกล่าวเป็นอย่างดี แต่ก็มีเพียงส่วนน้อยที่ได้รับผลกระทบ หรือ อำนาจของท้องถิ่นยังเข้าไปช่วยเหลือไม่ทั่ว

ถึง ทำให้ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐระดับท้องถิ่นจึงเกิดการต่อต้านขึ้น จึงเกิดการรวมกลุ่มเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐ ก็มีบ้างเป็นบางพื้นที่

คำถามที่ 9. ท่านคิดว่า บทบาท และ อำนาจหน้าที่ของนายก อบต. ในปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ หรือ ควรปรับปรุงในด้านใด

จากกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ 5 ใน 11 ท่าน ที่ดำรงตำแหน่ง กำนัน ตำบลต่าง ๆ มีความเห็นว่า บทบาทตามรัฐธรรมนูญนั้น มีความเหมาะสม แต่การปฏิบัติ อยู่ที่ ตัวนายกเอง ยังไม่เข้าใจ บทบาทของตัวเองอย่างชัดเจน เช่น นายกที่เข้ามาบริหารงานใหม่ ๆ ยังไม่ทราบบทบาทของตัวเองว่า ตนเองจะต้องทำอะไรบ้าง มีอำนาจตามขอบเขตขนาดไหน ยังไม่รู้เพราะยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน หน้าที่ตามอำนาจหน้าที่นั้น เหมาะสม แต่ในด้านปฏิบัติ ยังไม่ค่อยเหมาะสมและยังไม่เต็มที่มีมากนัก มันอยู่ที่หลาย ๆ ปัจจัย เช่น ระบบพรรคพวก การไม่รู้กฎหมาย หรือ หลายๆปัจจัยมาประกอบกัน ในเรื่องของกรบังคับใช้กฎหมาย และ เรื่องอำนาจ ที่นายก มักใช้อำนาจ ไม่เหมาะสม และ ไม่เป็นธรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์ 6 ใน 11 ท่าน โดยเฉพาะ ปลัด อบต. มีความเห็นว่า นายก อบต. มีบทบาทมากเกินไป มากเกินกว่าศักยภาพของตัวเองจะรับได้ เพราะ ผู้นำ เช่น นายกฯ ยังขาดประสบการณ์ในการบริหารงานในทุก ๆ ด้าน เช่น ขาดประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล อยู่ ไม่ทราบถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของตนเท่าที่ควรจะเป็น แต่กฎหมายได้ให้ นายกฯ มีอำนาจมาก มายในด้านการพิจารณา ตาม พ.ร.บ. บริหารงานบุคคล เช่น การเลื่อนหรือพิจารณาขึ้นเงินเดือน การสรรหาบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานและการพิจารณาการโยกย้าย ทำให้เกิดการลดหลั่น เอะเปรียบในด้านต่าง ๆ เพราะอำนาจอยู่ที่ นายก ที่มีอำนาจพิจารณาเพียงผู้เดียว

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรปรับปรุงในด้านการใช้อำนาจของตัวเองอย่างเป็นธรรมกับทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องและผู้ในระดับท้องถิ่นมีขอบข่ายงานการบริหารหลากหลายสาขา ควรแสวงหาความรู้ในด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในองค์กรให้้องค์กรมีความก้าวหน้าในด้านต่างๆ ทันต่อเหตุการณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายก ฯ ควรศึกษาหาความรู้ในเรื่องกฎระเบียบและข้อปฏิบัติงานในองค์กรตามอำนาจหน้าที่ที่ควรปฏิบัติเนื่องจากหนังสือสั่งการจากส่วนกลางลงมายังส่วนท้องถิ่นมีหลากหลายแนวทางที่เป็นทางเลือกที่สามารถปฏิบัติตามแนวทางซึ่งหนังสือสั่งการหรือแนวทางการดำเนินงานมักมีการเปลี่ยนแปลงคำสั่งและเงื่อนไขในการปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นนายกฯซึ่งเป็นผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกลไกที่เป็นตัวแสดงความขับเคลื่อนในการพัฒนาท้องถิ่น ควรรู้จักบทบาทและอำนาจหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริง เพื่อการปฏิบัติงานในการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในองค์กรอย่างแท้จริงในความคิดเห็นของ

ผู้วิจัยเองในส่วนของ ความเหมาะสมของนายกฯเอง ยังมีปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนท้องถิ่นอยู่ ซึ่งแต่ละผู้นำองค์กรจะมีมาตรฐานในการบริหารแตกต่างกันไปและมีการบริหารงานบุคคลหลายระดับแตกต่างกันทำให้เกิดความสับสนในทางปฏิบัติ ทำให้ระบบบริหารงานบุคคลบางเรื่องไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันในระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ทำให้ขาด มาตรฐานในการปฏิบัติงาน ทำให้เป็นจุดอ่อน และเป็นการขาดเอกภาพในการบริหารงานของท้องถิ่นเอง

คำถามที่ 10. ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้ให้อำนาจในการออกคำสั่งด้านการบริหารงานบุคคลได้แก่ การออกคำสั่งบรรจุแต่งตั้ง การย้าย การโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขึ้นเงินเดือน รวมทั้งการดำเนินการทางวินัยต่างๆ เป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ 8 ใน 11 ท่าน เห็นว่าเป็นการดำเนินการที่ให้อำนาจผู้นำท้องถิ่นในการออกคำสั่งบรรจุแต่งตั้ง การย้าย การโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขึ้นเงินเดือน นั้น พบว่า บางครั้งผู้นำยังออกคำสั่งที่ไม่มีความเข้มแข็งของคำสั่งอยู่ และบางคำสั่งยังเป็นคำสั่งที่มีความเอนเอียง ไม่มีมาตรฐานไว้ซึ่งเอกภาพ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่รัฐธรรมนูญได้ให้บทบาทนายกฯ ตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 นั้น เป็นการให้อำนาจผู้นำท้องถิ่นมากเกินไป บางครั้งลักษณะของผู้นำบางท่านมีลักษณะผู้นำแบบเผด็จการ ไม่มีมาตรฐานในการออกคำสั่ง และไม่มีมนุษยธรรมในการบริหารงาน ทำให้เกิดปัญหาขัดแย้งระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติได้

คำถามที่ 11. นายก อบต. ในอุดมคติของท่าน ควรเป็นผู้บริหารในลักษณะใดที่ท่านต้องการจะให้

จากความเห็นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ขอสรุปประเด็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ต้องการจะให้ เป็นควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นบุคคลที่รับผิดชอบในหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย
2. ต้องมีความรู้ในเรื่องระเบียบ ข้อปฏิบัติ และ เรื่องกฎหมายท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
3. เป็นผู้นำ ที่กล้าคิดกล้าตัดสินใจ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเต็มที่
4. เป็นผู้นำที่เข้มแข็ง และต้องตรงต่อเวลา เช่น การนัดหมายพิธีต่าง ๆ ต้องรักษาเวลา ไม่ควรให้ประชาชนมารอนาน
5. ต้องมีความรู้ในเรื่องระเบียบกฎหมายท้องถิ่น ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงตลอด

6. มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. เป็นคนที่ มีวิสัยทัศน์ (vision)
8. เป็นผู้ที่มึมนุขย์สัมพันธ์ ไม่ใช่อำนาจมากเกินไป
9. มีคุณธรรม ในการปฏิบัติงาน
10. สามารถประสานงานกับต่างองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามที่ 12. ท่านคิดว่า อุปสรรคที่สำคัญในการแสดงบทบาทหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คืออะไร

จากกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็น ในประเด็น ปัญหา และ อุปสรรคของการแสดงบทบาทหน้าที่ของนายก อบต. โดยขอแยกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. นายกฯ มีเวลาให้กับ อบต.น้อยไป คือการที่ นายก อบต. เป็นผู้นำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนของประชาชน จึงมักได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานในงานรัฐพิธีต่างๆ ค่อนข้างมาก มีงานมวลงช่นมาก หรือสวมหมวกหลายใบ จึงไม่มีเวลามากพอที่จะเข้ามาบริหารงานที่เป็นงานประจำได้เต็มที่ ซึ่งงานบริหารและพัฒนาในท้องถิ่นมีมากมายและมีความหลากหลายแนวทางปฏิบัติ และนายกฯซึ่งเป็นผู้นำ ควรต้องทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการทำงานในแต่ละสาขางานในองค์กร เพราะทุก ๆ เรื่องต้องผ่าน นายกฯ ซึ่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ถ้านายกฯ ไม่สามารถเข้ามาปฏิบัติงานได้เต็มที่ทำให้งานต่างๆ ในแต่ละหน่วย ล่าช้าลง เพราะไม่มีผู้ขับเคลื่อนนั่นเอง

2. ข้อจำกัดในเรื่องความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความเข้าใจในด้านกฎระเบียบ และข้อพึงปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ที่มีอยู่จำนวนมากในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าผู้นำ โดยเฉพาะ นายกฯ ไม่รู้ว่าอำนาจหน้าที่ของตัวเองมีอะไรบ้าง และไม่รู้อยู่ละเอียด ขอบเขต หรือข้อจำกัด จะทำให้ผู้ปฏิบัติที่เป็นข้าราชการประจำไม่สามารถปฏิบัติงานนั้นๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ หรืออาจจะทำแบบผิด ๆ ถูก ๆ ก็จะทำให้งานนั้นมีปัญหา และล่าช้าขึ้นมาได้ บางครั้งนายกฯเอง ให้ปลัดตำบล ซึ่งเป็นหัวหน้าสำนักงาน เป็นผู้ปฏิบัติงานแทนทุกอย่าง หรือชงงานให้ทุกอย่าง นายกฯเพียงแค่มีหน้าที่ เซนต์เอกสารเพื่อลงนามอย่างเดียว ทำให้มักมีผู้เรียกขานว่า นายกตัวจริง ในการทำงาน อบต. คือ ปลัดอบต.นั่นเอง ซึ่งงานท้องถิ่นในปัจจุบันเป็นงานที่ผู้นำซึ่งถือเป็นตัวเอกในการขับเคลื่อนให้ท้องถิ่นมีความก้าวหน้า ผู้นำต้องมีความเชี่ยวชาญและมีความชำนาญงานผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ต้องมีความรู้ทั้งด้านรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ และด้านบริหารด้วยประกอบกัน หากผู้บริหารโดยเฉพาะนายกฯขาดวิสัยทัศน์หรือไม่มีหลักในการบริหาร ท้องถิ่นนั้นๆ จะพัฒนาไปค่อนข้างช้า

3. นายกฯ ยังใช้อำนาจที่ไม่ชอบธรรม ทำให้เป็นอุปสรรคในการทำงาน คือ ในข้อของกฎหมาย ที่มีเงื่อนไขเป็นตัวกำหนด บางครั้ง การใช้อำนาจ จะไม่มีมาตรฐาน ก็ยังยืดหยุ่นได้ตลอดเวลา ตรงนี้ ทำให้ เกิดการไม่เป็นธรรมขึ้นมา เช่น ความเป็นญาติ พี่น้องในชุมชน หมู่บ้านหนึ่งตำบลหนึ่งความสัมพันธระหว่งกัน โดยผ่านการแต่งงาน ก็จะเป็นเครือญาติไม่โดยตรงก็โดยอ้อม จึงเป็นเรื่องยากที่ นายกฯ ซึ่งเป็นผู้นำท้องถิ่น จะใช้อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายเข้าจัดการอย่างเป็นธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการฝ่าฝืนข้อบัญญัติเฉพาะของตำบลหรือแก้ไขข้อขัดแย้งปัญหาต่างๆ ย่อมเห็นแก่หน้าพี่น้อง เครือญาติ บางครั้งก็ต้องจำใจหลบหลับตามองไม่เห็น ซึ่งเป็นการกระทำในลักษณะลอบหน้าปะจมูกเป็นต้น จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการแสดงบทบาทผู้นำท้องถิ่นอย่างยิ่ง

4. ในส่วนของตัวนายกฯเอง มีผลประโยชน์ทับซ้อนในหลายรูปแบบ ในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางตรง เช่น การรับสินบนเป็นเปอร์เซ็นต์ของงบประมาณจัดซื้อจัดจ้าง การเลียงกฎระเบียบบางข้อในการจัดซื้อจัดจ้าง การเป็นผู้รับจ้างเองตลอดทั้ง ทางอ้อมได้แก่การเอื้อประโยชน์ ตลอดทั้งการกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อบุคคลบางกลุ่มที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นให้ได้รับนโยบายสาธารณะที่ให้ผลประโยชน์ต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน